

Urejanje in preobrazba mest

Na podobo mesta pomembno vpliva njegovo urejanje, kar postopoma vodi v njegovo preobrazbo. V tokratni številki revije *Urbani izziv* avtorji prispevkov med drugim obravnavajo prav ti tematiki, in sicer kako različni kulturni dejavniki vplivajo na namen urbanistov glede urejanja mest ter kako gospodarske, socialne in politične spremembe preoblikujejo urbanistične izzive.

V prvem članku Visar Hoxha in soavtorici ugotavljajo, da kulturna identiteta ali ideologija pomembno vpliva na urbanistično načrtovanje, vendar pa je, kot poudarjajo, te vplive težko izmeriti, zato so pogosto spregledani. V raziskavi avtorji zato preučijo, kateri dejavniki vplivajo na urbanistovo percepcijo v Prištini, ki se izraža tudi v namenu njegovega oblikovanja in ustvarjanja prostora. Izkazalo se je, da na percepcijo najpomembneje vpliva narodna identiteta, sledijo politični pritiski, najmanjši vpliv pa imajo etnonacionalizem in socialni konstrukti. Poleg tega ima strukturna relativnost percepcij in namenov urbanistov pozitivne učinke. V drugem članku obravnava Sasha Tsenkova pomembna gonila sprememb v vzhodnoevropskih mestih, kot so prizadevanja za oblikovanje tržnega stanovanjskega sistema in konkurenčnih stanovanjskih trgov v postsocialističnem urbanem okolju. Preučuje večplastne procese tržnih stanovanjskih reform (privatizacijo, deregulacijo in decentralizacijo) in njihov vpliv na prostorsko preobrazbo urbanih stanovanjskih trgov v vzhodnoevropskih mestih. Avtorica meni, da lahko različne vloge urbanih družbenih gibanj razložimo z različnimi demokratičnimi tradicijami, praksami in značilnostmi politik vzhodnoevropskih mest ter z institucionalnimi strukturami in zmogljivostjo netržnih déležnikov. V tretjem članku Yung Yau in soavtorji razpravljajo o potrebi spodbujanja zelenih oziroma okolju prijaznih stanovanj. Kot ugotavljajo, lahko vlade spodbudijo investitorje, da v gradnjo vključijo zelene elemente, tako da jim ponudijo različne oblike subvencij, kar pa pogosto prav tako ni ekonomično. Zato so avtorji na podlagi raziskave Macau primerjali potencialno pripravljenost kupcev stanovanj, da plačajo za različne lastnosti zelenih stanovanj. Preučevane stanovanjske lastnosti so obsegale rabo zelenih materialov in načinov gradnje, energijsko učinkovite tehnologije in naprave za varčevanje z vodo. Njihove ugotovitve kažejo, da so na pripravljenost kupcev stanovanj v glavnem vplivale finančne spodbude. Richard Sendi v četrtem članku predstavi socialno inovacijo za boj proti diskriminaciji oseb z oviranostmi v grajenem okolju. Gre za interaktivni internetni portal, ki je v članku predstavljen in opisan kot spletni forum. Ta omogoča pristop od spodaj navzgor, zaradi česar lahko postane učinkovit mehanizem, ki bo omogočil oblikovanje okolij brez ovir in s tem odpravil diskriminacijo oseb z oviranostmi v bivalnem okolju. V zadnjem članku je predstavljena analiza, pomen in vpliv tako imenovanega Viollet le Ducovega spomeniškovarstvenega pristopa k reševanju arhitekturnih spomenikov iz sredine 19. stoletja, do katerega so bili kritični njegovi sodobniki in tudi poznejši snovalci spomeniškovarstvenih načel. Avtorica Helena Kalčić poskuša dokazati odstopanja spomeniškega varstva v Sloveniji, zgodovinsko in strokovno zavezanega konservatorskim načelom dunajske šole. Ugotavlja, da so rekonstrukcijski posegi, izvedeni zaradi različnih razlogov, vselej izraz zgodovinskega konteksta, v katerem so nastali.

Upam, da boste tudi v tej številki našli vsebine, ki se vam zdijo zanimive in dovolj izzivalne za branje. Prijetno prebiranje *Urbanega izziva*!

Boštjan Kerbler